

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА**

ГНЕДИК ЄВГЕН СЕРГІЙОВИЧ

УДК 346.7:379.

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ**

Спеціальність 12.00.04 – господарське право,
господарсько-процесуальне право

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Вінниця – 2020

Дисертацією є рукопис.

Виконання роботи розпочате на кафедрі господарського права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого та завершено на кафедрі господарського права Донецького національного університету імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник:

доктор юридичних наук, професор,
Пашков Віталій Михайлович,
Полтавський юридичний інститут Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, професор кафедри цивільного, господарського та фінансового права

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, старший науковий співробітник,
Джабраїлов Руслан Аятшахович,
Інститут економіко-правових досліджень НАН України, заступник директора з наукової роботи

кандидат юридичних наук, доцент,
Кравець Ірина Мирославівна,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка МОН України, доцент кафедри господарського права.

Захист відбудеться « 30 » червня 2020 року о 11 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 11.051.12 Донецького національного університету імені Василя Стуса за адресою: 21050, м. Вінниця, вул. Грушевського, буд. 2, каб. 215.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Донецького національного університету імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України за адресою: 21021, м. Вінниця, вул. 600 річчя, 21, каб. 617.

Автореферат розісланий « 28 » травня 2020 року.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

Ю.М. Павлюченко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Господарська діяльність у сфері туризму належить до сфер світового господарства, які останнім часом динамічно розвиваються і є дуже важливими для національних економік. Одним із видів такої діяльності є діяльність у сфері медичного туризму, високий попит на який пояснюється можливістю одержання туристом (пацієнтом) більш якісних та(або) доступних медичних послуг поза місцем його постійного перебування. Особливість господарської діяльності у сфері медичного туризму полягає у створенні туристичного продукту, обов'язковою складовою якого є надання медичних послуг.

Аналіз господарської діяльності у сфері медичного туризму в Україні вказує на наявність низки проблем правового характеру, серед яких: неврахування при створенні туристичного продукту специфіки медичних послуг; залучення до такої діяльності суб'єктів без необхідних дозвільних документів; створення небезпеки для життя та здоров'я споживачів послуг з медичного туризму тощо.

Правову основу господарської діяльності у сфері медичного туризму в Україні складають норми низки нормативно-правових актів щодо туристичної діяльності та охорони здоров'я. Так, Закон України «Про туризм» називає в ч. 4 ст. 4 в якості одного із видів туризму лікувально-оздоровчий туризм, але жодних особливостей здійснення господарської діяльності в цій сфері не встановлює. Закон України «Про курорти» в ч. 2 ст. 20 закріплює порядок направлення хворих на лікування в санаторно-курортні заклади, але інші відносини у сфері медичного туризму не регулює. Основи законодавства України про охорону здоров'я в п. «д» ч. 1 ст. 6 та ст. 38 регулюють певні питання права на охорону здоров'я, направлення хворих на лікування за кордон та інші. Окремі аспекти таких відносин урегульовано Порядком направлення громадян України для лікування за кордон, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1079. Разом із тим це регулювання розповсюджується лише на випадки лікування за державні кошти.

Таким чином, правове регулювання господарської діяльності у сфері медичного туризму в Україні має фрагментарний характер, що не забезпечує захист життя і здоров'я туристів (пацієнтів), не сприяє підвищенню якості надання послуг та розвитку цієї сфери, а в багатьох випадках фактично змушує суб'єктів господарювання вдаватися до протиправної поведінки.

В теоретичній площині увагу науковців було сконцентровано на визначенні змісту туристичних послуг, які складають основу туристичної діяльності, дозвільній системі у цій сфері, колізійних питаннях іноземного туризму, а також питаннях суб'єктів туристичної діяльності та деяких інших.

Аналіз господарсько-правових досліджень свідчить, що дана проблематика розроблялась правознавцями переважно у сфері правового регулювання окремих стадій туристичної діяльності, діяльності рекреаційних зон, екологічної діяльності та природного фонду, зокрема такими науковцями як, О. М. Батигіна, А. Г. Бобкова, А. П. Гетьман, М. М. Гудима, В. В. Манзюк, М. В. Семенова, М. В. Троцька та інші. Сферу правового регулювання медичної діяльності та надання медичних послуг досліджували такі учені, як Р. А. Майданик, В. М. Пашков, Н. Я. Сенюта, С. Г. Стеценко та інші. Водночас у вітчизняній господарсько-правовій науці відсутні спеціальні наукові дослідження щодо правового регулювання діяльності у сфері медичного туризму.

Викладене вказує на актуальність і доцільність наукового дослідження питань правового регулювання господарської діяльності у сфері медичного туризму, що і обумовило вибір теми.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертаційного дослідження розроблялась згідно з планом науково-дослідних робіт кафедри господарського права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого в межах комплексної цільової програми «Правове забезпечення реалізації політики держави на пріоритетних напрямках економічного розвитку та у сфері екологічної безпеки» (номер державної реєстрації (01111U000962) та згідно з планом науково-дослідних робіт Донецького національного університету імені Василя Стуса за темою «Правове забезпечення соціально-економічного розвитку: стан та перспективи» (державна реєстрація 0118U003140). У межах зазначених тем автором досліджено та доопрацьовано питання організації та здійснення господарської діяльності в сфері медичного туризму.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є розроблення й обґрунтування нових пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання господарської діяльності у сфері медичного туризму в Україні.

Для реалізації цієї мети поставлено і вирішено такі *завдання*:

дослідження та уточнення визначення поняття господарської діяльності у сфері медичного туризму;

аналіз міжнародних та регіональних стандартів у сфері правового регулювання медичного туризму, з'ясування можливості їх впровадження в Україні;

аналіз та узагальнення правової основи господарської діяльності у сфері медичного туризму в Україні, уточнення класифікації цієї діяльності, характеристика окремих видів;

дослідження та уточнення правового статусу суб'єктів господарської діяльності у сфері медичного туризму;

розгляд та доопрацювання переліку суб'єктів організаційно-господарських повноважень в сфері медичного туризму та їх повноважень; виявлення публічних інтересів у сфері медичного туризму та обґрунтування визначення таких інтересів;

аналіз та конкретизація функцій і засобів регулюючого впливу держави у сфері медичного туризму, розроблення пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання господарської діяльності у цій сфері.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері медичного туризму.

Предметом дослідження є правове регулювання господарської діяльності у сфері медичного туризму.

Методи дослідження. Методологічним підґрунтям дисертації стали як загальнонаукові, так і спеціально-наукові методи наукового пізнання, а саме: діалектичний, історико-правовий, порівняльно-правовий, системного аналізу, формально-логічний, соціологічний та герменевтичний методи. Діалектичний метод застосовувався на всіх стадіях наукового дослідження й сприяв встановленню закономірного зв'язку між розвитком суспільних відносин, які виникають у сфері туристичної діяльності в цілому та діяльності з медичного туризму зокрема. За допомогою історико-правового методу розглянуто розвиток правової доктрини про лікувально-оздоровчий туризм та рекреаційні зони в їх корелятивному зв'язку, а також становлення та розвиток законодавства щодо регулювання відносин у сфері діяльності з медичного туризму. Використання порівняльно-правового методу дозволило порівняти норми національного законодавства про лікувально-оздоровчий туризм як елемент медичного туризму з відповідним законодавством ЄС та зарубіжних країн. Метод системного аналізу став у нагоді при дослідженні правового режиму діяльності у сфері медичного туризму, всебічного розгляду його окремих складників та забезпечення прав споживачів (пацієнтів) послуг з медичного туризму. Соціологічний метод використано для пошуку та обробки необхідної інформації про кількісні та якісні характеристики об'єкта дослідження та проведенні аналізу соціальних проблем у сфері діяльності з медичного туризму. Герменевтичний метод використовувався при тлумаченні нормативно-правових актів, які становлять емпіричну основу дослідження, а формально-логічний – при встановленні сутності правового режиму діяльності з медичного туризму.

Теоретичну основу дослідження, окрім наукових праць згаданих раніше вчених, склали наукові праці О. А. Беяневич, О. М. Вінник, О. П. Віхрова, В. В. Резнікової, Д. В. Задихайла, Р. А. Джабраїлова, І. М. Кравець, В. К. Мамутова, Н. О. Саніахметової, В. А. Устименка, В. С. Щербини та багатьох інших.

Емпіричну основу дослідження склали нормативно-правові акти України та практика їх застосування при здійсненні господарської діяльності у сфері медичного туризму, міжнародні договори, практика ЄСПЛ, законодавство Федеративної Республіки Німеччини, Російської Федерації, Сполучених Штатів Америки та практика його застосування, акти м'якого права ЄС, статистичні дані, документи ООН, UNWTO, ВООЗ.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є першою в Україні науковою працею, в якій на підставі комплексного аналізу правового регулювання господарської діяльності у сфері медичного туризму, з урахуванням європейських правових стандартів у сфері туристичної і медичної діяльності сформульовано нові теоретико- правові положення та науково обґрунтовані висновки й пропозиції щодо удосконалення правового регулювання господарської діяльності у сфері медичного туризму в Україні, а саме:

вперше:

обґрунтовано, що публічні інтереси у сфері медичного туризму – це визнані державою та забезпечені правом об'єктивні потреби суспільства щодо забезпечення права громадян на охорону здоров'я та підприємницьку діяльність, створення умов для якісної медичної допомоги, розвитку сфери охорони здоров'я, курортів та туристичної сфери, реалізація яких потребує державно-правового впливу шляхом впровадження окремих дозвоільних процедур у сфері медичного туризму та запровадження спеціальних умов здійснення господарської діяльності у цій сфері;

обґрунтовано введення для здійснення туроператорської діяльності у сфері медичного туризму вимог щодо професійного рівня осіб, які братимуть участь у створенні туристичного продукту, наявність письмових домовленостей з закладами охорони здоров'я, в яких буде пропонуватися надання медичних послуг, а також відповідальності за надання послуг неналежної якості;

запропоновано для здійснення господарської діяльності у сфері медичного туризму ввести обов'язкове отримання спеціального дозволу на здійснення туроператорської діяльності для урахування специфіки медичних послуг як обов'язкової складової туристичного продукту, створення останнього залежно від діагнозу конкретного споживача (пацієнта), що обумовлює обрання медичного закладу, способу перевезення, розміщення тощо;

запропоновано закріпити на законодавчому рівні відповідну господарсько-правову модель на отримання безпечних і якісних медичних послуг, інформації щодо варіантів лікування, доступності, якості і безпеки медичних послуг та їх вартості, відшкодування витрат за власною схемою медичного страхування, а також гарантії надання таких послуг та

відшкодування шкоди в разі її заподіяння, шляхом запровадження примірного договору, який відповідатиме міжнародним і регіональним стандартам цієї діяльності, зокрема щодо транскордонного медичного обслуговування;

запропоновано створення МОЗ відкритого реєстру іноземних медичних організацій, використання якого має бути обов'язковим для формування туристичного продукту у сфері медичного туризму при направленні громадян України для лікування за кордон за державні кошти, а для осіб, які самостійно, за власні кошти або кошти громадських організацій виїжджають для лікування та(або) оздоровлення за кордон, носитиме рекомендаційний характер.

Удосконалено:

визначення поняття господарської діяльності у сфері медичного туризму, з уточненням, що вона є видом туристичної діяльності, результатом якої є формування та реалізація туристичного продукту, що включає в себе як пакет загальних туристичних, так і медичних (лікувальних і нелікувальних) послуг, пов'язаних з медичним втручанням;

класифікацію господарської діяльності у сфері медичного туризму шляхом виокремлення туристичної лікувальної та туристичної нелікувальної діяльності і поділу: першої – на лікувально-загальну і лікувально-оздоровчу; другої – на косметологічну, діагностичну, пластичну хірургію, донорство крові та анатомічних матеріалів живої людини тощо, які не мають лікувального ефекту, але пов'язані з медичним втручанням;

положення щодо змісту лікувально-оздоровчої діяльності шляхом уточнення переліку медичних послуг та з виключенням з них оздоровчих послуг туристам, у тому числі в розташованих на курортах пансіонатах, домах відпочинку, а також SPA-салонах, косметологічних салонах, fitness-центрах тощо, як й інших оздоровчих процедур, що не передбачають медичного втручання.

Дістали подальшого розвитку положення щодо:

управління діяльністю у сфері медичного туризму шляхом конкретизації повноважень Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів та МОЗ України;

державної підтримки діяльності у сфері медичного туризму шляхом обґрунтування встановлення пільгових режимів оподаткування для вітчизняних туристичних операторів, що займаються створенням туристичного продукту з медичного туризму за направленням МОЗ, у тому числі для санаторно-курортних закладів, що надають лікувально-оздоровчі послуги за державними програмами.

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що пропозиції, висновки та рекомендації, сформульовані в дисертації, можуть

бути використані при вдосконаленні законодавства у сферах медичної та туристичної діяльності, а також: у науково-дослідницькій роботі – як підґрунтя для подальших наукових розробок; у правотворчій сфері – при розробці нового та вдосконаленні чинного законодавства України про медичний туризм з урахуванням досвіду ЄС; у навчальному процесі – при викладанні курсу «Медичне право України» та підготовці відповідних навчальних посібників і методичних матеріалів.

Особистий внесок здобувача. Основні наукові результати отримані автором самостійно, на основі аналізу наукових публікацій, законодавства, практики здійснення господарської діяльності у сфері медичного туризму, а також судової практики. Наукова стаття «Rehabilitation Tourism as a Part of Medical Tourism» («Реабілітаційний туризм як частина медичного туризму») підготовлена у співавторстві з В.М. Пашковим та А.О. Гаркушою, де автором особисто досліджено поняття медичного туризму та місце, яке займає в його структурі реабілітаційний туризм, а також особливості реабілітаційного туризму в країнах ЄС.

Апробація результатів дослідження. Положення дисертації обговорювалися на засіданнях кафедри господарського права Донецького національного університету імені Василя Стуса. Основні результати дослідження викладено дисертантом на конференціях: Всеукраїнській конференції молодих вчених «Юридична осінь 2016» (Харків, 2016); П'ята Всеукраїнській науково-практичній конференції «Теоретико-правові засади сучасного медичного права в Україні» (Полтава, 2016); Другій Всеукраїнській науково-практичній конференції «Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу: теоретичні та практичні аспекти» (Полтава, 2017); Міжнародній конференції «Угода про асоціацію як інструмент правових реформ в Україні», Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (Харків, 2017); Другій Всеукраїнській науково-практичній конференції «Господарське право та процес в умовах трансформації суспільних відносин» ДЮІ МВС України (Кривий Ріг, 2019); Всеукраїнській науково-практичній конференції, присвяченій 35-річчю кафедри господарського права Донецького національного університету імені Василя Стуса «Правове забезпечення соціально-економічного розвитку: стан та перспективи» (Вінниця, 2019); Четвертій Всеукраїнській з міжнародною участю науково-практичній конференції «Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу: теоретичні та практичні аспекти» (Полтава, 2019); Круглому столі «Реформування системи охорони здоров'я: корупційні ризики та способи їх усунення» (Харків, 2019).

Публікації. За темою дисертації опубліковано 14 наукових праць, з яких 4 статті – у наукових фахових виданнях України, 2 статті – у виданнях іноземних держав, у тому числі 1 стаття в журналі, що індексується в

наукометричній базі Web of Science, та 8 тез наукових доповідей на конференціях та круглому столі.

Структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які включають сім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації – 238 сторінок, з них основного тексту – 174. Загальна кількість використаних джерел – 221 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

Розділ 1 «Загально-правова характеристика господарської діяльності у сфері медичного туризму» складається з трьох підрозділів.

Підрозділ 1.1 «Поняття та загальна характеристика господарської діяльності у сфері медичного туризму» присвячено дослідженню генезису доктринальних положень щодо поняття, сутності та видів медичного туризму; встановлено, що ці питання розглядалися без корелятивного зв'язку зі здійсненням медичної діяльності.

Аргументовано, що специфіка господарської діяльності у сфері медичного туризму полягає у наявності високого ступеня ризику заподіяння шкоди життю і здоров'ю туриста (пацієнта), мінімізація якого є одним із основних завдань її господарсько-правового регулювання.

Обґрунтовано, що критерієм відмежування господарської діяльності у сфері медичного туризму від інших видів туристичної діяльності, пов'язаних з оздоровленням туристів, є наявність у складі туристичного продукту з медичного туризму медичних послуг, пов'язаних з медичним втручанням.

Доводиться, що господарська діяльність у сфері медичного туризму, крім загальних туристичних послуг, пов'язана з наданням: 1) медичних послуг: а) діагностики організму б) лікування, в тому числі трансплантацією, в) подальшої реабілітації; 2) лікувально-оздоровчих послуг (реабілітаційних), що передбачають медичне втручання, в тому числі в санаторно-курортних закладах; 3) медичних послуг, не пов'язаних з поліпшенням стану здоров'я пацієнта, в тому числі косметологічних послуг, що потребують медичного втручання.

Обґрунтовано важливість й необхідність розвитку медичного туризму в Україні. Зазначено, що туризм в цілому й медичний туризм зокрема здатні призвести до суттєвих позитивних змін в економічному і соціальному розвитку країни. Констатовано, що медичний туризм, будучи відносно молодим видом економічної діяльності, за останнє десятиріччя отримав широке розповсюдження в світі, демонструючи високі темпи зростання практично на всіх континентах. Україна, маючи значний потенціал розвитку медичного туризму, поки що використовую його недостатньо ефективно. Ця діяльність потребує державно-правової підтримки, спрямованої, з одного

боку, на забезпечення безпеки та підвищення якості туристичних послуг, з іншого – сприяння суб'єктам господарювання, які створюють та реалізують на ринку високоякісний туристичний продукт.

В підрозділі 1.2 «*Міжнародні та регіональні стандарти у сфері правового регулювання медичного туризму*» здійснено аналіз документів, які регламентують на міждержавному рівні здійснення господарської діяльності з медичного туризму. Проаналізовано міжнародно-правові акти Організації Об'єднаних Націй, рекомендації Всесвітньої організації охорони здоров'я, Всесвітньої туристичної організації, Всесвітньої медичної асоціації, а також правові акти та інші правові норми Ради Європи, Європейського Союзу та СНГ, рішення Європейського Суду з прав людини тощо. Зроблено висновок, що, в умовах відсутності в Україні правових норм, спеціально призначених для правової регламентації медичного туризму, при здійсненні цієї діяльності слід керуватися міжнародними та регіональними стандартами, які стосуються медичного туризму в цілому та таких його невід'ємних складових, як медичної і туристичної діяльності.

Акцентовано увагу на тому, що діяльність у сфері медичного туризму, перш за все, має відповідати стандартам прав людини у сфері охорони здоров'я, оскільки йдеться про захист найважливіших соціальних цінностей. Проаналізовано відповідні положення Загальної декларації прав людини, Європейської конвенції про права людини і біомедицину, Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Європейської соціальної хартії, а також документів громадських організацій – Лісабонської декларації про права пацієнта, Європейської хартії прав пацієнтів тощо. Встановлено, що міжнародні стандарти у сфері туристичної діяльності в цілому, та медичного туризму зокрема, базуються на стандартах ISO та розроблених критеріях GSTC, в залежності від видів туристичної діяльності. Вони можуть встановлювати вимоги до обслуговування, основних та допоміжних процесів і якості наданої послуги клієнту.

Проаналізовано положення прийнятого ВТО Глобального етичного кодексу туризму, Директив ЄС №82/470/ЄЕС від 29.06.1982 року «Про свободу надання транспортних послуг і послуг туристичних агентств на території країн-членів ЄС», №85/577/ЄЕС від 20.12.1985 року «Про захист споживачів при проведенні переговорів поза місцем розташування ділового підприємства», № 92/421/ЄЕС від 13.07.1992 року «Про план розвитку туризму в рамках ЄС», 2011/24/ЄС від 9 березня 2011 року про права пацієнтів в транскордонному медичному обслуговуванні тощо.

Зроблено висновок про те, що додержання Україною міжнародних і Європейських регіональних стандартів у сферах медичної і туристичної діяльності надає можливості для поглиблення міжнародного співробітництва у сфері медичного туризму. Нові можливості для співробітництва з країнами

ЄС надає реалізація положень Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014, ратифікована Законом України № 1678-VII від 16.09.2014. Хоча положення цього документу безпосередньо не регулюють взаємовідносини у сфері здійснення медичного туризму, адаптація законодавства України до *acquis* ЄС, зокрема у сфері захисту прав споживачів медичних та інших послуг, які надаються в межах медичного туризму, а також імплементація в законодавство України запроваджених Угодою про асоціацію умов для посилення економічних і торговельних відносин у сфері туризму та охорони здоров'я сприятиме значному підвищенню якості медичного туризму в Україні. Запропоновано передбачити для туристичних операторів, що формують туристичний продукт у сфері медичного туризму, додаткові вимоги до легітимації господарської діяльності.

В підрозділі 1.3 «Правова основа та види господарської діяльності у сфері медичного туризму» досліджено законодавство України, що регулює окремі аспекти господарської діяльності у сфері медичного туризму, зокрема норми законів України «Про туризм», «Про курорти», Основ законодавства про охорону здоров'я та інших нормативно-правових актів; обґрунтовано, що правову основу діяльності у сфері медичного туризму становлять норми, що регулюють туристичну діяльність, діяльність у сфері охорони здоров'я та санаторно-курортного лікування.

Запропоновано таке визначення поняття туристичного продукту при медичному туризмі: це попередньо розроблений комплекс туристичних послуг, який включає в себе, як мінімум, одну послугу медичного (лікувально-оздоровчого характеру), а також одну або декілька інших туристичних послуг (з розміщення, перевезення, супроводу, перекладу, організації відвідувань об'єктів культури, відпочинку та розваг, реалізації сувенірної продукції тощо тощо) та реалізується або пропонується для реалізації за визначеною ціною.

Акцентовано увагу на тому, що визначення у законодавстві України поняття «лікувально-оздоровчий туризм» не повністю відображає спектр господарської діяльності у цій сфері, оскільки не охоплює, зокрема, медичні послуги, пов'язані з медичним втручанням, які не мають лікувального ефекту. Оскільки використаний в ч. 4 ст. 4 Закону «Про туризм» термін «лікувально-оздоровчий» туризм штучно звужує зміст медичного туризму, запропоновано внесення змін до цієї статті шляхом заміни назви виду туризму з «лікувально-оздоровчий» на «медичний».

Встановлено, що медичний туризм в Україні поділяється на: 1) внутрішній медичний туризм, що передбачає подорожі осіб, які проживають на території певної країни, в її межах з метою оздоровлення

організму, отримання медичних послуг або інших послуг, в тому числі косметологічного характеру, що потребують медичного втручання при наявності спеціальних дозволів; 2) міжнародний медичний туризм, що поділяється на: а) в'їзний – подорожі в Україну іноземних громадян з метою оздоровлення організму, отримання медичних послуг або інших послуг, в тому числі косметологічного характеру, що потребують медичного втручання при наявності спеціальних дозволів; б) виїзний медичний туризм – подорожі громадян України за межі країни з метою оздоровлення організму, отримання медичних послуг або інших послуг, в тому числі косметологічного характеру, що потребують медичного втручання при наявності спеціальних дозволів у суб'єктів, що повинні надавати такі послуги.

Аргументовано розроблення Концепції розвитку виїзного медичного туризму, яка має містити: 1) механізм несення відповідальності туристичних операторів України за якість та ефективність медичних послуг, що надаються споживачам послуг з медичного туризму за кордоном; 2) спрощення процедури надання такого виду медичних послуг, як діагностика організму пацієнта іноземними фахівцями, в тому числі в режимі телемедицини.

Видокремлено види господарської діяльності у сфері медичного туризму залежно від виду медичних послуг. Зазначений критерій класифікації має сутнісний характер, оскільки вид медичних послуг є визначальним для обрання медичного закладу, а надання медичних послуг вимагає врахування особливостей відшкодування з боку держави або страхових компаній витрат на охорону здоров'я, а також правових обмежень щодо окремих методів лікування та видів медичного втручання.

Розділ 2 «Суб'єкти господарської діяльності у сфері медичного туризму» складається з двох підрозділів.

В підрозділі 2.1 *«Господарсько-правовий статус суб'єктів з медичного туризму»* досліджено коло суб'єктів господарської діяльності, які здійснюють діяльність у сфері медичного туризму; виявлено суб'єкти, які здійснюють таку діяльність з порушеннями законодавства; розглянуто місце вітчизняних медичних та санаторно-курортних закладів у співпраці з туристичними операторами.

Доводиться, що до учасників господарських відносин у сфері медичного туризму належать: 1) туристичні оператори, тобто юридичні особи, створені згідно із законодавством України, для яких виключною діяльністю є організація та забезпечення створення туристичного продукту, реалізація та надання туристичних послуг медичного та лікувально-оздоровчого характеру, а також посередницька діяльність із надання характерних та супутніх послуг і які в установленому порядку отримали ліцензію на турсервісну діяльність; 2) заклади охорони здоров'я; а) створені згідно із законодавством України, для яких виключною діяльністю є

надання медичних послуг, у тому числі лікувально-оздоровчого характеру і які в установленому порядку отримали ліцензію на медичну практику; б) створені згідно із законодавством інших держав, для яких основною діяльністю є надання медичних послуг згідно з законодавством країни розташування; 3) суб'єкти господарської діяльності, що надають послуги зі страхування, перевезення, тимчасового розміщення (проживання), харчування; екскурсійні, розважальні послуги тощо; 4) суб'єкти господарської діяльності або самозаняті особи, які надають послуги гідів-перекладачів, екскурсоводів, спортивних інструкторів, провідників тощо; 5) фізичні особи, які не є суб'єктами підприємницької діяльності та надають послуги з тимчасового розміщення (проживання), харчування тощо.

Обґрунтовано, що спеціальна господарська компетенція таких учасників господарських відносин, як туристичні оператори та суб'єкти, які надають медичні послуги, має характеризуватися не лише загальнодозвільним типом правового регулювання, а й необхідністю отримання спеціального дозволу.

Наголошується, що для здійснення туроператорської діяльності у сфері медичного туризму необхідно встановити вимоги щодо професійного рівня осіб, які братимуть участь у створенні туристичного продукту та передбачити наявність письмових домовленостей із закладами охорони здоров'я, в яких буде пропонуватися надання медичних послуг, а також відповідальність за надання послуг неналежної якості.

Обґрунтовано створення МОЗ відкритого реєстру іноземних суб'єктів діяльності у сфері медичного туризму, до якого включати заклади охорони здоров'я, які мають право на надання медичних послуг відповідно до законодавства країни, де вони розташовані. Запропоновано встановити, що наявність відповідного суб'єкта здійснення медичної діяльності у такому реєстрі є обов'язковою умовою для укладання угоди при здійсненні виїзного міжнародного медичного туризму та при направленні громадян України на лікування за кордон за державні кошти, а також має рекомендаційний характер для осіб, які виїжджають на лікування за кордон самостійно.

Враховуючи існуючу в Україні практику здійснення медичного туризму, а також з метою підвищення якості та зменшення вартості надання послуг у межах виїзного міжнародного медичного туризму запропоновано надання дозволу акредитованому МОЗ іноземному суб'єкту медичної діяльності брати участь спільно з туроператором у формуванні туристичного продукту з медичного туризму шляхом здійснення діагностики стану здоров'я споживача (пацієнта) та надання рекомендацій щодо перевезення, розміщення та лікування.

В підрозділі 2.2 «Суб'єкти організаційно-господарських повноважень у сфері медичного туризму» наголошується на впливі кола суб'єктів

організаційно-господарських повноважень та обсягу їх повноважень на успішність здійснення господарської діяльності в сфері медичного туризму. Встановлено, що функції центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері туризму та курортів, покладено на Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, крім здійснення державного нагляду (контролю) у сфері туризму, який покладається на Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. Контроль за дотриманням умов ліцензування з медичної практики покладено на МОЗ України, але щодо господарської діяльності у сфері медичного туризму цей орган не здійснює жодної функції.

З'ясовано, що в країнах, де медичний туризм успішно розвивається (Туреччина, Ізраїль, ФРН і ін.), активну роль у формуванні державної політики у цій сфері відіграють органи виконавчої влади, відповідальні за охорону здоров'я та економічний розвиток.

Запропоновано розмежування повноважень щодо управління діяльністю у сфері медичного туризму між Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (в частині здійснення державного нагляду (контролю)) та МОЗ України.

Доводиться необхідність наділення МОЗ України повноваженнями щодо здійснення акредитації туристичних операторів, які здійснюють діяльність у сфері медичного туризму, а також ведення єдиного реєстру іноземних закладів охорони здоров'я, з якими можуть бути укладені договори при здійсненні виїзного медичного туризму та при направленні громадян України на лікування за кордон за державні кошти.

Розділ 3 «Державне регулювання господарської діяльності у сфері медичного туризму» складається з двох підрозділів.

В підрозділі 3.1 *«Публічні інтереси при здійсненні діяльності у сфері медичного туризму»* наголошується на безпосередньому зв'язку державного регулювання господарської діяльності у сфері медичного туризму та забезпечення в цих відносинах публічних інтересів, які розглядаються через поєднання публічних інтересів у сфері туристичної діяльності та у сфері охорони здоров'я. Обґрунтовано, що публічні інтереси у сфері медичного туризму складаються, по-перше, з конституційних гарантій права людини на життя, здоров'я та його охорону, по-друге, із забезпечення державного регулювання та державної підтримки туристичної діяльності в цілому та медичного туризму зокрема; по-третє, із застосування спеціальних механізмів реалізації публічних інтересів до суб'єктів медичного туризму, в тому числі іноземних суб'єктів господарювання, послугами яких користуються споживачі (пацієнти).

Публічний інтерес у сфері медичного туризму визначено як визнані державою та забезпечені правом об'єктивні потреби суспільства щодо забезпечення права громадян на охорону здоров'я, створення умов для якісної медичної допомоги, а також здійснення контролю за цими процесами, задоволення яких гарантовано державою. Реалізація публічного інтересу суб'єктами медичного туризму виступає як об'єктивна потреба, що обумовлена правом людини на життя та здоров'я.

Доводиться, що публічно-правові відносини в сфері медичного туризму включають в себе відносини, що складаються в процесі: 1) захисту прав і свобод громадян; 2) функціонування та взаємодії суб'єктів організаційно-господарських повноважень в сфері медичного туризму; 3) підприємницької діяльності в сфері медичного туризму; 4) охорони та використання рекреаційних ресурсів; 5) доведення інформації про склад туристичного продукту у цій сфері; 6) забезпечення безпеки та ефективності у сфері медичного туризму; 7) державної підтримки споживачів (пацієнтів), які потребують лікування за кордоном, в тому числі, організації санаторно-курортного лікування; 8) регулювання послуг пов'язаних зі звичайною туристичною діяльністю, в тому числі страхування, перевезення, розміщення, супроводу, перекладу тощо; 9) охорони навколишнього середовища країни тимчасового перебування та забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя учасників туристських відносин.

В підрозділі 3.2 «*Функції та засоби регулюючого впливу держави на здійснення діяльності у сфері медичного туризму*» досліджено та конкретизовано модель державного регулювання такої діяльності, яка має включати такі функції, як управління, контроль та охорона публічних інтересів.

Функцію управління пропонується здійснюватися шляхом: 1) покладання на суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері медичного туризму, обов'язків до активної поведінки з отримання спеціального дозволу (ліцензії) на здійснення відповідних видів діяльності, включення до реєстру іноземних медичних організацій, які надають медичні послуги при здійсненні виїзного медичного туризму; дотримання інших вимог законодавства, покликаних забезпечити якість туристичних і медичних послуг; 2) державної підтримки діяльності у сфері медичного туризму зі встановлення пільг щодо оподаткування, запровадження пільгового режиму інвестування, розвитку курортів, сприяння розширенню міжнародного співробітництва, лібералізації візової політики щодо іноземців при в'їзному медичному туризмі тощо.

Функцію контролю пропонується здійснювати шляхом: 1) попереднього контролю спеціальним уповноваженим органом та відповідним органом ліцензування; 2) поточного контролю впродовж усього

періоду здійснення діяльності суб'єктом господарювання по забезпеченню дотримання вимог законодавства у сфері медичного туризму; 3) наступного контролю, який полягає у перевірці факту виконання вимог законодавства у відповідності до приписів контролюючих органів.

Функцію охорони публічних інтересів пропонується здійснювати шляхом: 1) позбавлення права на провадження зазначеного виду діяльності; 2) притягнення до господарсько-правової відповідальності суб'єктів господарської діяльності у сфері медичного туризму за порушення правил здійснення такої діяльності, а також притягнення до інших передбачених законодавством України видів юридичної відповідальності.

ВИСНОВКИ

Дисертація є завершеною науковою роботою, в якій запропоновано нові науково обгрунтовані результати дослідження, які розв'язують конкретне наукове завдання щодо вдосконалення правового регулювання господарської діяльності у сфері медичного туризму в Україні, що має істотне значення для науки господарського права. Проведене дослідження дозволило отримати такі основні результати:

1. Уточнено визначення поняття господарської діяльності у сфері медичного туризму як виду туристичної діяльності з організації, забезпечення створення та реалізації туристичного продукту, що включає в себе як пакет туристичних, так і медичних послуг, пов'язаних з медичним втручанням.

Обгрунтовано, що критерієм відмежування господарської діяльності у сфері медичного туризму від інших видів туристичної діяльності, пов'язаних з оздоровленням туристів, є наявність у складі туристичного продукту з медичного туризму медичних послуг, пов'язаних з медичним втручанням.

2. Запропоновано запровадження в Україні інформаційного забезпечення господарювання у сфері медичного туризму, яке включає надання інформації про медичний заклад і послуги, які він надає, та інформування споживача про медичні послуги, які включені до створеного в індивідуальному порядку для конкретного туриста (пацієнта) туристичного продукту.

Обгрунтовано, що при здійсненні цієї діяльності слід керуватися міжнародними та регіональними стандартами, які стосуються окремих невід'ємних її складових, а саме медичної і туристичної діяльності, узагальнено такі стандарти.

3. Запропоновано вважати правовою основою діяльності у сфері медичного туризму норми, що регулюють туристичну діяльність, діяльність у сфері охорони здоров'я та санаторно-курортного лікування, підготовлено пропозиції щодо напрямів удосконалення такого законодавства .

Конкретизовано поділ господарської діяльності у сфері туризму залежно від виду медичних послуг.

4. Уточнено коло суб'єктів господарської діяльності у сфері медичного туризму; запропоновано запровадження спеціальних дозволів туристичним операторам у сфері медичного туризму та конкретизовано умови легітимації таких суб'єктів.

5 Обґрунтовано введення для здійснення туроператорської діяльності у сфері медичного туризму вимог щодо професійного рівня осіб, які братимуть участь у створенні туристичного продукту, наявність письмових домовленостей з закладами охорони здоров'я, в яких буде пропонуватися надання медичних послуг, а також відповідальності за надання послуг неналежної якості.

6. Конкретизовано перелік суб'єктів організаційно-господарських повноважень у сфері медичного туризму, якими виступають органи державної влади, наділені господарською компетенцією, конкретизовано повноваження цих суб'єктів щодо організації і здійснення господарської діяльності в сфері медичного туризму.

7. Запропоновано визначення публічних інтересів у сфері господарської діяльності з медичного туризму, аргументовано, що в разі виникнення конфлікту цих інтересів, пріоритетність має забезпечення прав на життя і здоров'я людини.

8. Виокремлено функції та засоби регулюючого впливу держави щодо господарської діяльності у сфері медичного туризму, які класифіковано за основним призначенням на управлінські, контрольні та охоронні.

На основі наведених висновків підготовлено пропозиції щодо внесення змін і доповнень до Закону України «Про туризм», а також постанов Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 р. № 1079 «Про забезпечення організації направлення громадян України для лікування за кордон» та від 22.02.2017 р. № 175 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для лікування громадян України за кордоном».

СПИСОК ОПУБЛКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України та наукових виданнях інших держав:

1. Гнедик Є.С. Правова характеристика ринку туристських послуг за суб'єктним складом. *Економічна теорія та право*. 2016. № 4 (27). С. 191 – 203.

2. Гнедик Є.С. Медичний туризм як вид господарської діяльності: проблеми нормативно-правового визначення. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 6. Том 2. С. 18 – 22.

3. Гнедик Є.С. Суб'єкти лікувального туризму та їх господарсько-правова характеристика. *Підприємництво, господарство та право*. 2018. № 1. С. 45 – 49.

4. Гнедик Є.С. Засоби регулюючого впливу держави у сфері медичного туризму. *Підприємництво, господарство та право*. 2019. № 3. С. 80-86.

5. Гнедик Е.С. Правовое регулирование медицинского туризма как вида экономической деятельности. *Administratīvā un kriminālā justīcija*. 2017. №4 (81). С. 59 – 65 (Riga, Latvia).

6. Yevgen Gnedyk, Vitalii Pashkov, Andrii Harkusha, Rehabilitation Tourism as a Part of Medical Tourism. *Acta Balneologica*. 2018, tom LX, nr 1 (151), p. 48-53.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Гнедик Е.С. Проблеми правового регулювання в'їзного медичного туризму в Україні. *Теоретико-правові засади формування сучасного медичного права в Україні. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (Полтава, 24 листопада 2016 р.)*. Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2016. С. 41-42.

8. Гнедик Є.С. Господарсько-правове забезпечення туристичної діяльності. *Юридична осінь 2016 року: зб. тез доповідей та наук. повідомл. учасників всеукр. наук. конф. молодих учених (Харків, 15 листопада 2016 р.)*. Х.: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого: Мадрид, 2016. С. 112-115.

9. Гнедик Є.С. Медичний туризм в системі права ЄС. *Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу: теоретичні та практичні аспекти: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (Полтава, 23 листопада 2017 р.)*: у 2 ч. Полтава: Россав, 2017. Ч. 2. С. 211-213.

10. Гнедик Є.С. Угода про асоціацію між Україною і Європейським Союзом як інструмент правового реформування у сфері медичного туризму. *Угода про асоціацію як інструмент правових реформ в Україні: зб. ст. та тез наук. повідомл. за матеріалами міжнар. конф. (Харків, 23 жовтня 2017 р.)*. Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Проект ЄС «Підтримка впровадж. Угоди про асоц. між Україною та Європ. Союзом». Харків: Право, 2017. С. 37-41

11. Гнедик Є.С. Правова характеристика медичного туризму в Україні. *Господарське право та процес в умовах трансформації суспільних відносин: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (в*

авторській редакції), (*Кривий Ріг, 27 вересня 2019 р.*). Кривий Ріг: ДЮІ МВС України, 2019. С. 84 -89.

12. Гнедик Є.С. Правове регулювання медичного туризму в Україні: питання імплементації законодавства ЄС. *Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу: теоретичні та практичні аспекти: матеріали IV Всеукраїнської за міжнародною участю науково-практичної конференції (Полтава, 23-24 жовтня 2019 р.): у 2-х ч.* Полтава, Россава, 2019. Ч. 2. С. 38-40.

13. Гнедик Є.С. Господарська компетенція туристичних операторів у сфері медичного туризму. *Правове забезпечення соціально-економічного розвитку: стан та перспективи: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції присвяченої 35 річчю кафедри господарського права Донецького національного університету імені Василя Стуса (Вінниця, 11-12 жовтня 2019 р.)*. Вінниця: ТОВ Відрук, 2019. С. 73-75.

14. Гнедик Є.С. Лікування громадян України за кордоном за державні кошти: корупційні ризики та способи їх мінімізації. *Реформування системи охорони здоров'я: корупційні ризики та способи їх усунення: зб. матеріалів круглого столу (Харків, 5 грудня 2019 р.)* Харків: Право, 2019. С. 68-72.

АНОТАЦІЯ

Гнедик Є.С. Правове регулювання господарської діяльності у сфері медичного туризму. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.04 – господарське право, господарсько – процесуальне право. – Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, 2020.

У роботі проаналізовано правову природу та особливості господарської діяльності у сфері медичного туризму в Україні, сформульовано визначення поняття «медичний туризм», виокремлено суспільні відносини, що підлягають господарсько-правовому регулюванню. Проведено аналіз міжнародних документів щодо туризму виявлено положення в них, що можуть бути за орієнтир при вдосконаленні правового регулювання таких відносин в Україні. Проаналізовано правову основу організації і здійснення господарської діяльності в сфері медичного туризму, обґрунтовано напрями її удосконалення з урахуванням міжнародних стандартів щодо туристичної та медичної діяльності.

Досліджено коло суб'єктів господарської діяльності, які здійснюють діяльність у сфері медичного туризму; виявлено суб'єкти, які здійснюють таку діяльність з порушеннями законодавства; розглянуто місце вітчизняних медичних та санаторно-курортних закладів у співпраці з туристичними

операторами. Встановлені повноваження, функції та коло суб'єктів організаційно-господарських повноважень в сфері медичного туризму.

Крім того, наголошується на безпосередньому зв'язку державного регулювання господарської діяльності у сфері медичного туризму та забезпечення в цих відносинах публічних інтересів, які розглядаються через поєднання публічних інтересів у сфері туристичної діяльності та у сфері охорони здоров'я. Досліджено та конкретизовано модель державного регулювання такої діяльності, яка має включати такі функції, як управління, контроль та охорона публічних інтересів.

На основі наведених висновків запропоновано внесення змін і доповнень до закону «Про туризм», а також окремих підзаконних актів щодо господарської діяльності в сфері медичного туризму.

Ключові слова: медичний туризм, лікувально-оздоровчий туризм, господарська діяльність у сфері медичного туризму, суб'єкти медичного туризму, публічні інтереси у сфері медичного туризму.

АННОТАЦИЯ

Гнедик Е.С. Правовое регулирование хозяйственной деятельности в сфере медицинского туризма в Украине. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.04 - хозяйственное право, хозяйственно - процессуальное право. - Донецкий национальный университет имени Василя Стуса, Винница, 2020.

В работе проанализирована правовая природа и особенности хозяйственной деятельности в сфере медицинского туризма в Украине, сформулировано определение понятия «медицинский туризм», выделены общественные отношения, подлежащих хозяйственно-правовому регулированию. Проведен анализ международных документов, посвящённых туризму, в ходе которого выявлены положения, которые могут быть ориентиром при совершенствовании правового регулирования таких отношений в Украине. Проанализирована правовая основа организации и осуществления хозяйственной деятельности в сфере медицинского туризма, обоснованы направления ее совершенствования с учетом международных стандартов туристической и медицинской деятельности.

Исследован круг субъектов хозяйственной деятельности, осуществляющих деятельность в сфере медицинского туризма; выявлены субъекты, осуществляющие такую деятельность с нарушениями законодательства; рассмотрено место отечественных медицинских и санаторно-курортных учреждений в сотрудничестве с туристическими

операторами. Установлены полномочия, функции и круг субъектов организационно-хозяйственных полномочий в сфере медицинского туризма.

Обращено внимание на непосредственную связь государственного регулирования хозяйственной деятельности в сфере медицинского туризма и обеспечения в этих отношениях публичных интересов, которые рассматриваются через сочетание публичных интересов в сфере туристической деятельности и в сфере здравоохранения. Исследована и конкретизирована модель государственного регулирования такой деятельности, которая должна включать функции управления, контроля и охраны публичных интересов.

На основе указанных выводов предложено внесение изменений и дополнений в Закон Украины «О туризме», а также отдельные подзаконные акты относительно лечения граждан Украины за рубежом.

Ключевые слова: медицинский туризм, лечебно-оздоровительный туризм, хозяйственная деятельность в сфере медицинского туризма, субъекты медицинского туризма, публичные интересы у сферы медицинского туризма.

ABSTRACT

Gnedik I.S. Legal regulation of economic activities in the field of medical tourism. – Thesis. Manuscript.

Thesis for a Candidate Degree in Law (PhD): Specialty 12.00.04 – Economic Law, Economic Procedural Law. – Vasyl' Stus Donetsk National University, Ministry of Education and Science of Ukraine, Vinnytsia, 2020.

The legal nature and features of economic activity in the field of medical tourism in Ukraine are researched. The definition of “medical tourism” is formulated as well as identifies social relations subject to economic and legal regulation. An analysis of international documents on tourism was carried out. It was found provisions that could be a guideline for improving the legal regulation of such relations in Ukraine. The legal basis of the organization and implementation of economic activity in the field of medical tourism is analyzed, the directions for its improvement are justified taking into account international standards of tourism and medical activity.

It is proved that economic activity in the field of medical services, as a necessary component of a tourism product for medical tourism, requires strict adherence to relevant norms and rules. The reason for this is the high risk of harm to the health and sometimes the life of the patient during medical tourism, a feature of which is a brief contact between the doctor and the patient. This circumstance determines the absence or insufficiency of information about the general state of health, the dynamics of the disease, the impossibility of medical supervision during the rehabilitation period, and other factors that increase the riskiness of this type of economic activity.

It is concluded that economic activity in the field of medical tourism requires a special procedure for the formation and implementation of a tourism product. This product includes both a package of general tourism services and medical and health services (activities related to medical intervention, rehabilitation, etc.). Such services are provided not only by general subjects of tourism activity but also by entities having a special status of healthcare institutions, which requires special permits for medical practice.

Business entities working in the field of medical tourism were investigated; identified subjects committing such activities illegally. The necessity of establishing requirements for the professional level of persons carrying out tour operator activities in the field of medical tourism, as well as written contracts with medical institutions that provide medical services and are responsible for their quality, is substantiated.

The directions of cooperation of medical institutions in cooperation with tour operators are determined. It was proposed to create an open state register of foreign medical organizations that are entitled to provide medical services in accordance with the legislation of the country of location. The information in this register should be used by tour operators when forming a tourism product, as well as by the Ministry of Health when referring Ukrainian citizens for treatment at a government expense. For patients who go abroad for treatment at their own expense or at the expense of non-governmental organizations, such information will be advisory in nature.

The powers, functions and circle of subjects of organizational and economic powers in the field of medical tourism are defined. A direct relationship has been established between state regulation of economic activity in the field of medical tourism and ensuring public interests in this area. Such interests are defined as the totality of public interests in the field of tourism, as well as healthcare.

Attention is drawn to the direct relationship between state regulation of economic activity in the field of medical tourism and ensuring public interests in these relations, which are considered through a set of public interests in the field of tourism and in the field of health. The model of state regulation of such activities, which should include such functions as management, control and protection of public interests, was also investigated and refined.

It is proposed to introduce amendments and additions to the Law of Ukraine "On Tourism", as well as by-laws regarding the treatment of Ukrainian citizens abroad.

Key words: medical tourism, rehabilitation tourism, economic and legal regulation, economic activity in the field of medical tourism, subjects of medical tourism, public interests in the field of medical tourism.

Відповідальний за випуск
кандидат юридичних наук
Павлюченко Ю.М.

Підписано до друку 27.05.2020 р. Формат 60х90/16.
Папір офсетний. Віддруковано на ризографі.
Умовн. друк.арк. 0,7. Облік.-вид.арк. 0,9.
Тираж 100 прим. Зам №846100

Надруковано у ФЛ-П Черняк Л. О.
61002, м. Харків, вул. Багалія, 16
Свідоцтво № 2480000000079553, від 16.05.2007 р.